

P9_TA(2023)0396

Consolidarea dreptului la participare: legitimitatea și soliditatea proceselor electorale în sistemele politice iliberale și în regimurile autoritare

Recomandarea Parlamentului European din 9 noiembrie 2023 adresată Consiliului referitoare la recomandarea Parlamentului European adresată Consiliului și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind consolidarea dreptului la participare: legitimitatea și soliditatea proceselor electorale în sistemele politice iliberale și în regimurile autoritare (2022/2154(INI))

(C/2024/2837)

Parlamentul European,

- având în vedere Declarația universală a drepturilor omului, în special articolul 21 alineatul (3),
- având în vedere Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Comentariul general nr. 25 la acesta privind dreptul de a participa la afacerile publice, drepturile de vot și dreptul de acces egal la serviciul public,
- având în vedere articolul 3 din Protocolul nr. 1 al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale,
- având în vedere articolul 5 litera (c) din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială,
- având în vedere articolul 7 litera (a) din Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei,
- având în vedere Declarația de principii a ONU privind observarea internațională a alegerilor,
- având în vedere Declarația privind principiile globale de observare și monitorizare nepartizană a alegerilor de către organizațiile cetățenești, aprobată de mai multe rețele de observare a alegerilor, printre care Global Network of Domestic Election Monitors (Rețeaua Globală a Observatorilor Electorali Naționali),
- având în vedere comunicarea Comisiei din 11 aprilie 2000 privind misiunile UE de asistență și de observare a alegerilor (COM(2000)0191),
- având în vedere Orientările ONU pentru state privind punerea în aplicare efectivă a dreptului de a participa la afacerile publice,
- având în vedere comunicarea comună din 25 martie 2020 a Comisiei și a Vicepreședintelui Comisiei / Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate intitulată „Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2024” (JOIN(2020)0005),
- având în vedere articolul 118 din Regulamentul său de procedură,
- având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A9-0323/2023),
- A. întrucât dreptul cetățenilor de a lua parte la guvernare, care include dreptul de a vota, a candida și de a fi aleși în alegeri democratice periodice libere, transparente, verificabile și autentice reprezintă drepturi fundamentale ale omului, recunoscute la nivel internațional;
- B. întrucât articolul 21 din Declarația Universală a Drepturilor Omului prevede că orice persoană are dreptul de a participa la guvernarea țării sale și că voința poporului, exprimată prin alegeri periodice, autentice și universale, trebuie să stea la baza guvernării; întrucât acest mesaj este reiterat în cadrul articolului 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice;

- C. întrucât articolul 5 litera (c) din Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială prevede că statele părți se angajează să interzică și să elimine discriminarea rasială sub toate formele și să garanteze dreptul fiecăruia la egalitate în fața legii fără deosebire de rasă, culoare, origine națională sau etnică, în folosința drepturilor politice și anume dreptul de a participa la alegeri, de a vota și de a fi candidat; întrucât, cu toate acestea, unele grupuri sociale, cum ar fi minoritățile, persoanele cu dizabilități, nerezidenții și persoanele fără adăpost se confruntă cu provocări și discriminări suplimentare;
- D. întrucât, potrivit Oficiului Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului, dreptul de a participa la alegeri libere și corecte este legat în mod intrinsec de alte drepturi fundamentale; întrucât, pentru ca dreptul de a vota și de a fi ales să poată fi exercitat în mod real, este necesar să existe un climat în care drepturile politice, economice, sociale și culturale să fie respectate și exercitate de toți, în special dreptul la egalitate și la nediscriminare, dreptul la educație, libertatea de opinie și de exprimare, libertatea de întrunire pașnică și de asociere, libertatea de religie și convingeri, dreptul la securitate și dreptul la o cale de atac eficientă; întrucât, pentru a garanta că alegerile sunt libere și corecte, este imperativ să se asigure participarea femeilor;
- E. întrucât democrațiile liberale tradiționale din toată lumea se confruntă cu tendințe îngrijorătoare de deteriorare a structurilor lor democratice, conducând la regres democratic și la autocratizare, exemple în acest sens fiind ascensiunea iliberalismului în unele state membre, scăderea nivelului de participare la alegeri, creșterea dezamăgirii față de principalele partide politice și față de conducere, precum și ascensiunea partidelor extremiste; întrucât discursurile tot mai frecvente de incitare la ură promovate de aceste partide extremiste, care vizează comunitățile vulnerabile, inclusiv minoritățile etnice și migranții, creează un climat de violență și împiedică crearea condițiilor necesare pentru ca oamenii să-și exercite dreptul la participare politică; întrucât tendințele îngrijorătoare de erodare a principiilor fundamentale ale ordinii internaționale bazate pe norme sunt în prezent mult agravate de războiul de agresiune ilegal, neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei;
- F. întrucât alegerile democratice autentice reprezintă un aspect indispensabil al guvernantei favorabile incluziunii și responsabile, deoarece oferă autorităților un mandat din partea cetățenilor;
- G. întrucât, conform Freedom House, peste 80 % din populație trăiește în țări care nu sunt libere sau sunt doar parțial libere, ceea ce implică o limitare a drepturilor fundamentale ale omului; întrucât peste o treime din populația mondială trăiește sub regimuri autoritare;
- H. întrucât dreptul de a participa la alegeri reale este obstrucționat în regimurile autocratice și neliberale, printre altele prin crearea unor bariere juridice și administrative care împiedică reflectarea voinței poporului, prin restrângerea spațiului de manevră pentru societatea civilă, intimidarea alegătorilor și desfășurarea unor alegeri false cu scopul de a consolida puterea acestor regimuri; întrucât astfel de alegeri nu sunt libere, transparente, verificabile, pluraliste și corecte, sunt lipsite de o opoziție politică reală și impun restricții nejustificate atât asupra dreptului de vot, cât și asupra dreptului de a candida și de a fi ales; întrucât descalificarea arbitrară și manipulată politic a candidaților opoziției sunt, de asemenea, instrumente utilizate dintotdeauna de regimurile autocratice pentru a interfera în procesele electorale;
- I. întrucât regimurile autocratice și neliberale elaborează din ce în ce mai mult un discurs care prezintă alegerile lor nedemocratice ca fiind autentice pentru a dobândi legitimitate internațională și internă, ceea ce este nejustificat din cauza desfășurării nedemocratice a alegerilor; întrucât această legitimitate este utilizată apoi pe plan intern pentru a consolida obediența cetățenilor și sprijinul acordat regimului și dreptul său de a guverna, precum și pentru a reduce și a delegitima orice opoziție împotriva regimului;
- J. întrucât UE ar trebui să acorde o atenție deosebită atunci când alege locurile pentru observarea alegerilor, pentru a nu fi privită ca o forță care contribuie la legitimarea rezultatelor alegerilor nedemocratice;
- K. întrucât slăbirea independenței sistemului judiciar și a statului de drept și regresul democratic general în regimurile autocratice și iliberale permit strategiile de legitimare ale acestor regimuri, inclusiv prin eliminarea verificărilor eficace ale aplicării legilor represive, ale controlului mass-mediei și ale interferențelor nocive în canalele digitale de comunicare;

- L. întrucât libertatea și pluralismul mass-mediei sunt componente esențiale ale dreptului la libertatea de exprimare și de informare, precum și factori care contribuie la crearea unor societăți democratice, libere și participative; întrucât transparența proprietății asupra mass-mediei și a finanțării acesteia, precum și garanțiile pentru a asigura pluralismul media și pentru a evita riscul unei concentrări a puterii asupra mass-mediei, operatorilor de platforme și intermediarilor de internet sunt esențiale pentru ca media să-și poată îndeplini rolul; întrucât este esențial ca cetățenii să aibă acces la informații independente și de încredere; întrucât diseminarea informațiilor false, a propagandei și a dezinformării creează un climat de scepticism global care constituie o amenințare la adresa libertății de informare și a dezbaterii democratice;
- M. întrucât regimurile autocratice și neliberale au dezvoltat noi modalități și strategii ale pseudo-conformării pentru a depăși costurile respectării depline a standardelor internaționale de observare a alegerilor, fără a le denunța în mod deschis; întrucât aceste strategii includ desfășurarea unor activități de observare interne și internaționale care nu respectă standardele internaționale, cum ar fi trimiterea unor observatori electorali falși, care contribuie la devierea discursului postelectoral în sprijinul regimurilor autocratice și neliberale; întrucât cetățenii care trăiesc sub aceste regimuri au oportunități limitate de a observa alegerile sau, dacă le observă, regimurile fac tot posibilul să discrediteze observatorii sau să le zădărnicească eforturile;
- N. întrucât regimurile autocrate și neliberale devin din ce în ce mai bine organizate în eforturile lor de a-și oferi reciproc legitimitate internațională pentru pseudo-alegeri, prin activități false de observare internațională; întrucât aceste regimuri contribuie la erodarea încrederii globale în instituțiile democratice prin copierea, dezvoltarea și răspândirea practicilor frauduloase necontestate; întrucât regimurile autocratice și neliberale utilizează, de asemenea, instituțiile internaționale în beneficiul lor, inclusiv pentru promovarea normelor rivale în cadrul instituțiilor de guvernanță globală și pentru legitimarea unor alegeri frauduloase;
- O. întrucât misiunile UE de observare a alegerilor au scopul de a întări încrederea în alegeri, de a descuraja fraudă și de a asigura evaluarea în cunoștință de cauză și factuală a procesului electoral;
- P. întrucât gravitatea și amploarea atacurilor împotriva observatorilor electorali nepartizani – inclusiv hărțuirea, defăimarea, amenințările, încălcările drepturilor, expulzările, violența fizică și chiar asasinatele – s-au intensificat în ultimii ani, creând un mediu de incertitudine și insecuritate în ceea ce privește activitatea lor importantă; întrucât UE consideră că observatorii electorali sunt apărători ai drepturilor omului;
- Q. întrucât tensiunile dintre democrații și regimurile autoritare capătă trăsături geopolitice tot mai pronunțate; întrucât această tendință impune UE să își ridice preocupările democratice la cel mai înalt nivel politic, inclusiv prin crearea unor alianțe mai strategice pentru democrație și prin considerarea promovării și apărării democrației ca interes strategic, ca parte esențială a strategiilor sale geoeconomice și comerciale, pe lângă identificarea unor modalități inovatoare de susținere a expresiei cetățenilor capabili să se împotrivescă autocratiilor și strategiilor acestora de legitimare;
- R. întrucât UE ar trebui să adopte o abordare sistematică în ceea ce privește dreptul de a participa, inclusiv prin demonstrarea legăturii sale puternice cu drepturile omului, democrația și statul de drept și prin soluționarea deficiențelor electorale într-o manieră consecventă, inclusiv atunci când acestea apar în țările partenere apropiate, întrucât, în această abordare, UE ar trebui să nu se axeze doar pe procesele electorale în sine, ci și pe contextul în care acestea se desfășoară și pe cauzele subiacente ale legitimării regimurilor autoritare; întrucât actorii din UE nu ar trebui să contribuie la legitimarea alegerilor în regimurile autocratice și iliberale,
1. recomandă Consiliului și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate următoarele:

Cunoașterea dreptului de a participa la alegeri autentice

- (a) să conceapă și să pună în aplicare acțiuni mai hotărâte și eficiente ale UE pentru a promova și a proteja dreptul de participare, care este un drept universal al omului, ca parte a unei strategii mult mai ample de sprijinire a drepturilor omului și a democrației; să se asigure că aceste acțiuni au în vedere o abordare care să integreze perspectiva de gen și incluziunea grupurilor aflate în situații vulnerabile;
- (b) să sublinieze legătura intrinsecă dintre dreptul de a participa la alegeri autentice și alte libertăți fundamentale, în special libertatea de circulație, de opinie și de exprimare, de întrunire și de asociere, precum și dreptul de a nu fi discriminat, fără de care este imposibilă exercitarea efectivă a dreptului de a participa la alegeri autentice; subliniază, în plus, rolul esențial al statului de drept în acest sens;

- (c) să răspundă sistematic și riguros încercărilor țărilor din afara UE de a restricționa exercitarea dreptului la participare al minorităților, inclusiv al celor etnice și religioase, precum și al tinerilor, femeilor, grupurilor indigene și al altor grupuri sociale; să invite în special autoritățile țărilor din afara UE să monitorizeze discursurile de incitare la ură ale autorităților publice și ale funcționarilor aleși și să adopte măsuri și sancțiuni ferme și concrete împotriva lor, pentru a avansa către o abordare de toleranță zero față de rasism și discriminare;
- (d) să coopereze cu țările non-UE pentru a asigura un mediu accesibil și favorabil pentru persoanele cu dizabilități, care să le permită să participe la viața politică și publică a comunităților lor; să evidențieze, în special, că trebuie eliminate barierele juridice și administrative din calea participării politice, prin creșterea accesibilității procedurilor de vot, a facilităților și a materialelor electorale, prin extinderea oportunităților de participare la viața politică și publică și prin sensibilizarea cu privire la dreptul la participare politică al persoanelor cu dizabilități, precum și prin colectarea de date pentru a măsura această participare politică;
- (e) să raționalizeze dreptul de a participa la setul de instrumente de acțiune externă al UE, care trebuie pus în aplicare de delegațiile Uniunii Europene în țările din afara UE, în strânsă cooperare cu ambasadele statelor membre;
- (f) să identifice și să remedieze deficiențele în ceea ce privește exercitarea dreptului de a participa în cadrul UE, în vederea consolidării legitimității și credibilității acțiunii externe a UE în acest domeniu;
- (g) să recunoască gravitatea dificultăților cu care se confruntă persoanele care trăiesc în regimuri autocratice și iliberale în ceea ce privește accesul la informații factice și necenzurate legate de alegeri și să le distingă de propaganda sponsorizată de regim, inclusiv informații fiabile privind candidații, preferințele de vot și desfășurarea procesului electoral, ceea ce le restricționează capacitatea de a vedea dacă alegerile sunt cu adevărat competitive și dacă preferințele cetățenilor se reflectă în rezultate, precum și să depună eforturi pentru a preveni deturnarea resurselor publice și cumpărarea voturilor; să ia în considerare uzura produsă de alegerile manipulate, netransparente și nelegitime în rândul populației civile, având în vedere că acestea generează neîncredere în instituțiile publice atât de la nivel național, cât și de la nivel internațional;
- (h) să recunoască importanța accesului la o educație universală și gratuită, care să le permită oamenilor să ia decizii libere la alegeri;

Instrumentele și procedurile UE

- (i) să combată discursul promovat de regimurile autocratice și iliberale, conform căruia acestea dețin mandate din partea cetățenilor lor ca urmare a unor alegeri autentice; să formuleze, în acest sens, o strategie globală cuprinzătoare a UE pentru a contracara instrumentele pe care aceste regimuri le utilizează pentru a legitima alegerile, cum ar fi observatorii falși și grupurile fantomă de observare a alegerilor, inclusiv din state membre ale UE sau din instituțiile UE, cum ar fi unii deputați din Parlamentul European, în locul misiunilor internaționale standardizate; să se asigure că această strategie depășește nivelul dialogului și al declarațiilor de îngrijorare ale UE și că este orientată spre îmbunătățirea standardelor democrației și statului de drept în țările în cauză; să coopereze cu țările democratice pentru a consolida instituțiile internaționale cu scopul de a împiedica regimurile autocratice și iliberale să se infiltreze în acestea și să le utilizeze în propriile lor scopuri;
- (j) să consolideze legătura dintre activitatea de observare a alegerilor și sprijinul mai larg al UE pentru drepturile omului și democrație, utilizând instrumente politice, comerciale și de cooperare; să considere strategiile autoritare de legitimare electorală drept simptome timpurii ale tendințelor nedemocratice subiacente și să reacționeze în consecință; să contracareze discursurile autoritariste care subminează securitatea și democrația, limitând astfel libertățile fundamentale sub pretextul securității statului, precum și încercările regimurilor autocratice și neliberale de a exploata domenii de politică precum clima, sportul și dezvoltarea internațională pentru a-și consolida în mod fals legitimitatea;
- (k) să contracareze eforturile regimurilor autocratice și iliberale de a crea percepții interne false cu privire la autenticitatea alegerilor lor false; să acorde o atenție deosebită abuzurilor regimurilor autocratice și iliberale, legate de tehnologia informației și comunicațiilor și de inteligența artificială, pentru manipularea alegerilor, pe care le desfășoară din ce în ce mai mult pentru a afecta în mod negativ participarea prin diseminarea propagandei și a dezinformării și prin punerea în aplicare a unor restricții privind accesul la informații cu privire la ideile și candidații opoziției;

- (l) să monitorizeze și să denunțe rolul companiilor private specializate în campanii de dezinformare, care se oferă să se amestece pe ascuns în alegeri și să manipuleze opinia publică în țările non-UE; să ia măsuri efective pentru a se asigura că afacerile publice, mass-media și societățile online cu sediul în UE nu adoptă acest comportament și respectă cu strictețe dreptul la viață privată, menținând același nivel de protecție a datelor în țările partenere pe care au obligația să-l respecte în UE în temeiul Regulamentului general privind protecția datelor ⁽¹⁾, în special în timpul campaniilor electorale; să se asigure că aceste companii respectă Principiile directoare ale ONU privind afacerile și drepturile omului și că sunt trase la răspundere dacă nu le respectă;
- (m) să abordeze problema utilizării observatorilor electorali părtinitori pentru a încerca să discrediteze activitatea unor misiuni corecte internaționale sau ale UE de observare a alegerilor;
- (n) să recunoască rolul esențial al societății civile în denunțarea alegerilor false și delegitimizarea lor în ochii populațiilor locale; să sprijine organizațiile independente ale societății civile, forțele de opoziție democratice, apărătorii drepturilor omului și mass-media, inclusiv prin consolidarea capacităților și strategii de comunicare, precum și prin colectarea de date privind încălcările dreptului de a participa la alegeri autentice; să evedențieze că transparența finanțării mass-mediei și o mass-medie cu adevărat liberă și independentă sunt esențiale pentru a preveni influențele deplasate;
- (o) să sprijine, în ciclul electoral, observatorii locali ai alegerilor, ale căror activități sporesc convingerea cetățenilor că dreptul lor de a participa la alegeri autentice va fi respectat și condamnă în termenii cei mai fermi atacurile împotriva acestora; să susțină rețelele regionale și globale de cetățeni observatori, care oferă solidaritate, consolidare a capacităților și schimburi de experiență cu grupurile locale, și care pot contribui la contracararea eforturilor regimurilor autocratice și iliberale de a-și legitima reciproc alegerile;
- (p) să integreze informațiile privind alegerile autentice și dreptul cetățenilor de a participa la acestea, inclusiv privind dreptul de vot al tuturor minorităților, în contextul sprijinului pentru drepturile omului și democratizare, în proiectele din cadrul Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională – Europa globală și al Instrumentului de asistență pentru preaderare, inclusiv sprijinul acordat observatorilor electorali în calitate de apărători ai drepturilor omului; să sprijine Campusul mondial pentru drepturile omului în acest scop; să sprijine programe de îmbunătățire a cadrului legislativ și administrativ electoral din țările terțe, inclusiv prin susținerea comisiilor electorale naționale;
- (q) să utilizeze diplomația culturală a UE și setul de instrumente pentru relațiile culturale internaționale al UE pentru a consolida dreptul de participare, pentru a contracara discursurile regimurilor autocratice și iliberale care încearcă să legitimeze alegerile false și pentru a consolida o cultură democratică universală; să edifice o cooperare de acest tip pe bază de parteneriate reale, în special având în vedere că asigurarea transparenței electorale, stoparea interferențelor străine și îmbunătățirea democrațiilor presupun un efort continuu, pentru care sunt necesare soluții îndrăznețe, inovatoare și comune;
- (r) să acorde mai mult sprijin inițiativelor legate de formarea în domeniul observării alegerilor, de consolidarea cunoștințelor la nivel local, regional și internațional și de colaborarea cu mass-media locală și organizațiile societății civile; să sublinieze importanța sprijinului și a creșterii capacităților observatorilor electorali locali pentru asigurarea unei abordări mai viabile a consolidării democrației;
- (s) să sprijine Grupul de susținere a democrației și de coordonare a alegerilor al Parlamentului și activitatea acestuia, în special în cadrul observării alegerilor; să evalueze modul de abordare a scenariului din ce în ce mai frecvent al țărilor care refuză să invite UE la observarea alegerilor;
- (t) să monitorizeze adoptarea și punerea în practică a recomandărilor misiunilor de observare a alegerilor ale UE și ale Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) și să le includă ca parte esențială a cadrului general pentru relațiile dintre UE și țările în cauză; să includă măsuri adecvate în urma recomandărilor misiunilor UE de observare a alegerilor, cu o implicare mai mare a Parlamentului European; să se asigure că declarațiile publice ale UE referitoare la alegerile din țările din afara Uniunii sunt strict conforme cu valorile sale în domeniul democrației, al drepturilor omului și al alegerilor și sunt în concordanță cu constatările misiunilor UE de observare a alegerilor;

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), JO L 119, 4.5.2016, p. 1.

- (u) să abordeze dreptul de a participa și orice alte aspecte legate de integritatea electorală în țări din afara UE prin intermediul dialogurilor UE privind drepturile omului; să se asigure că aceste dialoguri sunt completate de un segment care implică organizații independente ale societății civile;
- (v) să utilizeze regimul mondial de sancțiuni al UE în materie de drepturi ale omului (Legea Magnițki a UE) pentru persoanele responsabile de încălcări grave ale dreptului de a participa și ale standardelor electorale democratice și să utilizeze în mai mare măsură măsurile restrictive ale UE pentru a-i sancționa pe cei care subminează progresiv și disimulat democrația și statul de drept în țările din afara UE; să se asigure că ridicarea acestor măsuri restrictive este condiționată de o îmbunătățire reală a drepturilor omului, a democrației și a statului de drept în țara terță respectivă; să planifice măsuri eficiente și disuasive împotriva persoanelor implicate în misiuni false de observare a alegerilor, inclusiv împotriva parlamentarilor și politicienilor din statele membre ale UE, precum și împotriva deputaților în Parlamentul European;
- (w) să recunoască rolul misiunilor de observare a alegerilor ale UE și ale ODIHR OSCE - inclusiv rolul Parlamentului - în furnizarea de dovezi cu privire la autenticitatea alegerilor și să îmbunătățească în continuare acest instrument, inclusiv prin consolidarea vizibilității sale, prin condamnarea misiunilor false de observare a alegerilor și prin îmbunătățirea strategiei de comunicare pre-electorală și post-electorală; să mărească sprijinul acordat misiunilor de observare a alegerilor pe termen lung, deoarece unele dintre cele mai grave încălcări ale proceselor electorale au loc înainte de ziua scrutinului; să doteze misiunile UE de observare a alegerilor cu expertiză și resurse tehnice adecvate și actualizate pentru o monitorizare corespunzătoare a aspectelor legate de noile riscuri implicate de utilizarea noilor tehnologii electorale ale informației și comunicațiilor;

Acțiunile UE în cadrul forumurilor internaționale

- (x) să promoveze cooperarea și coordonarea strânsă între țările democratice, instituțiile multilaterale, cum ar fi ODIHR al OSCE și Consiliul Europei, și organizațiile care au aderat la Declarația de principii a ONU privind observarea internațională a alegerilor, pentru a combate mai eficient legitimarea alegerilor false și observatorii falși în forurile internaționale, în special în cadrul ONU;
 - (y) să promoveze ideea elaborării unor orientări privind dreptul de a participa la alegeri în cadrul Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, cu o mai mare implicare a organizațiilor locale ale societății civile; să evalueze fezabilitatea dezvoltării în continuare și a sistematizării Comentariului general nr. 25 la articolul 25 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, pentru a demonstra legătura dintre dreptul de a participa și drepturile omului și democrație, pentru a face față noilor provocări, inclusiv dezinformarea online și ascensiunea autoritarismului;
 - (z) să condamne subminarea standardelor dezvoltate la nivel internațional ca parte a eforturilor de legitimare a alegerilor; să acorde o atenție deosebită discursurilor care promovează valori alternative ca sursă de legitimitate pentru alegeri neautentice, cum ar fi supremația normativă a legislației naționale asupra standardelor dezvoltate la nivel internațional, valorile religioase și tradiționale, particularitățile culturale sau agendele axate în primul rând pe dezvoltare;
 - (aa) să conducă eforturile de a conferi mai multă vizibilitate Declarației de principii a ONU privind observarea internațională a alegerilor și activității acelor organizații care au aprobat-o și care sunt active în observarea alegerilor; să ia în considerare solicitarea actualizării listei de organizații care au aprobat Declarația de principii privind observarea internațională a alegerilor, în vederea consolidării credibilității acestora și a stabilirii unei modalități clare de diferențiere între adevăratele grupuri de observare și observatorii falși; să adopte o abordare similară cu Rețeaua mondială a observatorilor electorali interni; să exploreze modalități de subminare a legitimității organizațiilor din umbră și a observatorilor falși;
 - (ab) să promoveze identificarea explicită a observatorilor electorali nepartizani internaționali și naționali ca apărători ai drepturilor omului în cadrul forumurilor multilaterale relevante și ca parte a contactului UE cu alte organizații internaționale și să insiste asupra măsurilor de protecție necesare pentru observatorii electorali nepartizani, astfel încât aceștia să își poată îndeplini sarcinile în mod independent și în condiții de siguranță;
2. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta recomandare Consiliului și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate.